

13

01

2018

WROCLAW

nowa
era

GREAT book

E jak EFEKTYWNOŚĆ

Efektywnie i efektownie,
czyli szkolne Monopoly!

3

JUSTYNA MAK

Przygodę z nauczaniem języka angielskiego rozpoczęłam w 2000 r. Mam 10-letnie doświadczenie jako lektor w prywatnej szkole języków obcych w grupach młodzieżowych i dorosłych, do chwili obecnej pracuję jako nauczyciel w technikum. W swojej pracy wierzę w autonomię i potencjał ucznia, dlatego jestem fanką metody projektu, CLIL i design thinking, a także wykorzystania ścieżek edukacyjnych oraz wdrażania nowoczesnych technologii w nauczaniu języków obcych. Od niedawna, jako trenerka nauczycieli i coach językowy, prowadzę szkolenia dla nauczycieli, podczas których pokazuję narzędzia usprawniające proces nauczania/uczenia się i świadomie wspierające w rozwoju zarówno nauczycieli, jak i uczniów. Od wielu lat koordynuję i moderuję ogólnopolskie projekty i programy edukacyjne oraz wdrażam innowacje pedagogiczne. Ponadto od kilkunastu lat pełnię funkcję egzaminatora OKE w Poznaniu w zakresie egzaminu maturalnego z języka angielskiego. Jestem absolwentką Uniwersytetu Opolskiego (język biznesu – angielski i rosyjski) oraz Wyższej Szkoły Języków Obcych w Poznaniu.

ANNA ŻYCKA

Jestem absolwentką Uniwersytetu Łódzkiego (Wydział Filologiczny/germanistyka). Byłam stypendystką Universität Hannover oraz Humboldt Universität Berlin. Przez wiele lat pracowałam jako nauczyciel języka niemieckiego w jednej z łódzkich szkół oraz lektor i metodyk EMPIK SCHOOL w Łodzi. Obecnie jestem współtwórcą szkoły językowej w centrum Łodzi – EXPERTSCHOOL. Mam uprawnienia egzaminatora TELC do poziomu C1, Medizin Deutsch B2/C1 oraz Telc Deutsch B1–B2 Pflege. Wielokrotnie uczestniczyłam w szkoleniach organizowanych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Łodzi i uzyskałam kwalifikacje jako egzaminator maturalny i gimnazjalny. Pełniłam funkcję egzaminatora, weryfikatora i przewodniczącej Zespołu Egzaminacyjnego OKE. Staram się ciągle podnosić swoje kwalifikacje zawodowe. Ukończyłam studia podyplomowe na kierunku mediacja społeczna, rodzinna i szkolna w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Łodzi i zarządzanie oświatą w Centrum Kształcenia Podyplomowego przy Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi oraz ostatnio na Uniwersytecie Łódzkim na Wydziale Zarządzania, Akademię Trenera Biznesu. W centrum moich zainteresowań stoi zawsze człowiek i jego potencjał.

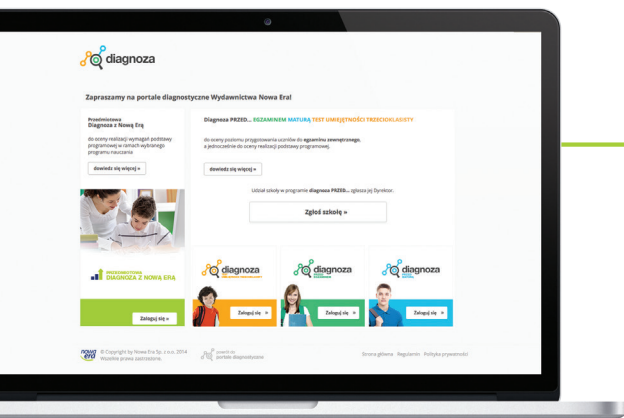
Anna Życka

Justyna Mak

Prelegentki GREAT

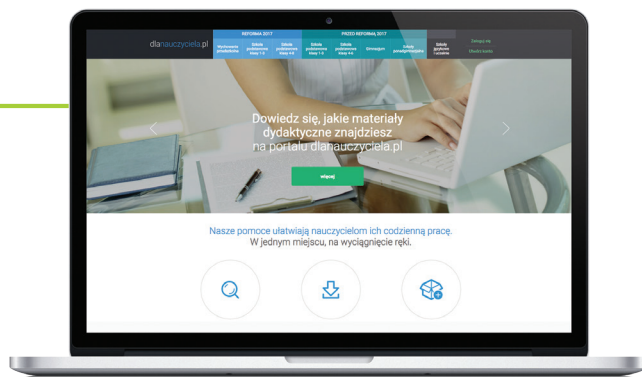
Więcej niż podręczniki

Z diagnozą przedmiotową Nowej Ery zbadasz poziom językowy swoich uczniów na początku i końcu roku szkolnego, a dzięki raportom porównasz wyniki z innymi uczniami w kraju.

dlauczyciela.pl

dlauczyciela.pl to Twój niezbędny w codziennej pracy. Znajdziesz tu dokumentację, książki nauczyciela, gotowe testy i wiele innych materiałów dydaktycznych.

Dzięki generatorowi stworzysz niepowtarzalne zestawy testów i kartkówki. Skorzystaj z bazy gotowych elementów lub twórz swoje własne.

NOWOŚĆ!

Multibooki

Oprogramowanie na tablicę interaktywną ułatwi Tobie prowadzenie zajęć oraz pomoże zaangażować uczniów.

WYZNACZANIE CELÓW,

*informacja zwrotna,
ewaluacja*

CZYM JEST CEL?

Cel to stan, do jakiego chcemy doprowadzić, realizując dane działanie. Właściwe wyznaczenie i sformułowanie celu pomaga dobrać działania, które odpowiadają na ustalone wcześniej potrzeby; w trakcie realizacji umożliwia sprawdzanie, czy nasze działania zmierzają w dobrą stronę; a po zakończeniu pracy – czy cel został zrealizowany i czy można mówić o sukcesie – jeżeli nie, należy zastanowić się nad tym, co trzeba zmienić i poprawić.

Na początku roku szkolnego ustalamy nasze cele – warto wtedy rozróżnić cele długoterminowe od celów krótkoterminowych lub też operacyjnych. Zarówno nauczycielom, jak i uczniom łatwiej jest pracować i uczyć się, gdy wiedzą, po co to robią. Często wydaje nam się, że uczeń powinien się zorientować na podstawie podanego tematu, jaki jest cel lekcji. Nic bardziej złudnego, bo przecież to nie sam temat jest celem lekcji, lecz to, co ze sobą niesie, oraz umiejętności, jakie uczeń powinien opanować.

Dlatego właśnie nauczyciel powinien przed lekcją zadać sobie przynajmniej dwa pytania:

- 1. Po co omawiam z uczniami dany temat?**
- 2. Co i dlaczego powinni umieć moi uczniowie po tej lekcji?**

Odpowiedź na te pytania jest bardzo pomocna, ponieważ określając cele, można skupić się nad odpowiednim przygotowaniem i rozplanowaniem lekcji, aby cele zostały osiągnięte. Nasi uczniowie powinni znać cele lekcji, powinni wiedzieć, po co się uczą i być świadomi tego, że założone przez nauczyciela cele zostały przez nich osiągnięte.

Formułowanie celów

Dla wielu nauczycieli trudne jest sformułowanie celów lekcji i odróżnienie ich od „nacobezu”. Pomocne przy formułowaniu celów i kryteriów są pytania – jeśli chodzi o cel: „co chcę osiągnąć? do czego zmierzam?”; a w przypadku kryterium: „w jaki sposób dowiem się, że wyznaczony cel został osiągnięty? (jake umiejętności i wiadomości mają przyswoić uczniowie)”. Pamiętajmy więc: cel to kierunek, w którym zmierzamy, a „nacobezu” to kryteria sukcesu – dowody, pokazują, że cel został osiągnięty. „Nacobezu” to skrót od sformułowania „na co będę zwracać uwagę”. Wzorowany jest na angielskim odpowiedniku wilf pochodzącym od słów „what am I looking for”.

Jak poprawnie formułować cele?

Czy każdy temat musimy zrealizować? Jakim tematom warto poświęcić więcej uwagi? Jedni nauczyciele twierdzą, że warto omawiać z uczniami tematy, które przydadzą się im w życiu i w dalszej nauce, ale inni nauczyciele są zdania, że pomijając pewne tematy, uczeń może zostać narażony na uzyskanie mniejszej liczby punktów na egzaminie.

Cele podawane uczniowi powinny być jasne, konkretne, sformułowane w zrozumiałym dla niego języku, a także niezbyt liczne. Dużym problemem dla nauczyciela jest umiejętność formułowania celów w taki sposób, aby były one zrozumiałe dla ucznia. A nie jest to proste. Dlaczego? Bo zmieniają się uczniowie i to, co było dobrym sformulowaniem w jednej klasie, nie musi sprawdzić się w innej. Do tego dochodzi jeszcze specyfika przedmiotów. Często nauczyciele przyzwyczajeni są do podawania dużej liczby celów, bo nie potrafią ograniczyć się do tych najistotniejszych. Utrudnia to w znacznym stopniu realizację scenariusza lekcji, ponieważ założono spełnienie zbyt dużej

liczby celów i w rezultacie nie udaje się ich osiągnąć. Zbyt wiele celów zaplanowanych na jedną lekcję może stanowić faktycznie trudność, z którą jednak trzeba sobie poradzić. Nauczyciele mają tendencję do tego, by w minimalnie krótkim czasie realizować jak najwięcej. Z czasem rozumieją, że nie chodzi o ilość, tylko o jakość. Warto wybrać więc jeden główny cel, który komunikujemy naszym uczniom, a inne poboczne realizujemy, ale nie ma konieczności o nich mówić, bo uczniowie powinni skupić się na celu nadrzędnym. Cele dodatkowe potrzebne są raczej nauczycielowi. Jedna lekcja to tylko 45 minut. Warto więc uzmysłowić sobie fakt, że w czasie jednej jednostki lekcyjnej nie da się efektywnie zrealizować wszystkich celów i że może na niektóre z nich należałoby przeznaczyć więcej czasu. Cele oraz sposób ich podawania podlegają weryfikacji poprzez praktykę. Nauczyciel powinien obserwować, ile z nich jest w stanie zrealizować, wyciągać wnioski i wprowadzać korekty. Oczywiście nigdy nie zyskamy na ten temat wiedzy absolutnej. Lekcje rządzą się swoimi prawami, ponieważ na ich przebieg wpływ ma wiele czynników. Warto podkreślić, że zaplanowane cele powinny być realne do osiągnięcia na lekcji. W przeciwnym razie zdemotywuują uczniów. A tego przecież nie chcemy. Uczeń na końcu lekcji powinien być w stanie określić, czego podczas lekcji się nauczył i w jakim stopniu opanował materiał. Cele są punktem wyjścia do działania i współpracy, na ich podstawie budujemy kryteria, informację zwrotną, pytania kluczowe.

Przy formułowaniu celów popełniamy niestety częste błędy:

- Stwierdzamy, że cele dotyczą najczęściej wiedzy – rzadko umiejętności – oraz że zrealizowany materiał oznacza zrealizowany cel.
- Jesteśmy często zdania, że bez wiedzy nie można kształcić umiejętności. Mamy więc przekonanie, że cele muszą dotyczyć wiedzy. Oznaczać to może, że nasi uczniowie pozostaną w swoim cyklu edukacyjnym w sferze WIEDZY i nie posiadą umiejętności ANALIZY, SYNTEZY i EWALUACJI. Jaki może być tego skutek? Słabe wyniki na egzaminach.

Jak sprawdzić, czy cele zostały osiągnięte?

W podsumowaniu lekcji nauczyciel powinien odwołać się do zaplanowanych celów.

- krótka kartkówka, krzyżówka na zakończenie lekcji, pytanie odnoszące się do tematu
- metoda świateł drogowych do każdego celu i wnioski: na następnej lekcji trzeba wrócić do któregoś z celów
- zamiast ćwiczenia podsumowującego zadać pytania podsumowujące.

Niektórzy nauczyciele narzekają, że wymaga się od nich określenia i sformułowania celów lekcji. Ci właśnie specjalnie piętrzą trudności. Najczęściej są to nauczyciele, którzy są oporni na zmiany, boją się ich, nie podejmują działań służących rozwojowi ucznia. Jakie podają argumenty?

- Nie trzeba formułować celów, bo wszystko jest w temacie lekcji.
- Nie trzeba przekładać celów na język ucznia.
- Zawsze to robiliśmy, więc po co o tym mówić.

Warto może powoli odejść od tradycyjnej taksonomii celów według B. Niemierki i bardziej zorientować się na taksonomię według B. Blooma? Dlaczego? Aby wyjść poza sferę wiedzy i umiejętności.

CELE POZNAWCZE (intelektualne)	
POZIOM	KATEGORIA
I WIADOMOŚCI	A. Zapamiętanie wiadomości
	B. Zrozumienie wiadomości (wyjaśnienie)
II UMIEJĘTNOŚCI	C. Stosowanie w sytuacji typowych
	D. Stosowanie w sytuacjach problemowych

B. Niemierko

B. Bloom

Nasi uczniowie w różnych badaniach świetnie radzą sobie z wiedzą odtwórczą, ponieważ takie cele najczęściej wyznaczane są na lekcjach. Nie radzą sobie jednak z procesami trudniejszymi, jak analizowanie, i z oceną zjawisk, myśleniem przyczynowo-skutkowym. Nadal na ćwiczenie tych umiejętności na lekcji poświęca się zbyt mało czasu. Polska szkoła ciągle zmierza w kierunku encyklopedyzmu – właśnie dzięki taksonomii celów B. Niemierki, ponieważ również na tej podstawie powstał system egzaminów zewnętrznych. B. Bloom zwraca jednak uwagę na analizę, syntezę i ewaluację.

Pamiętajmy!

Cele należy formułować tak, aby prawdopodobieństwo ich osiągnięcia było jak największe.

Metody określania celów:

SMART:

- S** – SKONKRETYZOWANY
- M** – MIERZALNY
- A** – AMBITNY
- R** – REALNY
- T** – TERMINOWY

KOMAR:

- K** – KONKRETNY
- O** – OKREŚLONY W CZASIE
- M** – MIERZALNY
- A** – ADEKWATNY
- R** – REALISTYCZNY

INFORMACJA ZWROTNA

Ocena, krytyka czy informacja zwrotna?

Ludzie mają to do siebie, że z łatwością oceniają innych. W rzeczywistości niestety ta ocena jest niezwykle często... negatywna. Dość rzadko można spotkać osobę, która z wyjątkową łatwością dostrzega pozytywne aspekty pracy czy zachowania innych – znacznie częściej spotykamy się z otwartą krytyką. Można to świetnie zaobserwować na forach dyskusyjnych w internecie. Powstaje jednak pytanie: czy można krytykować konstruktywnie? Jak to robić? I jak to wygląda w polskiej rzeczywistości szkolnej?

Krytyka

Krytyka to ocena dobrych i złych stron. Dlaczego więc w potocznym znaczeniu krytyka jest kojarzona z czymś negatywnym? Sedno tkwi w tym, że wciąż niewiele osób umie konstruktywnie przekazać ocenę bądź informację zwrotną.

Ocena

Ocena to wydanie osądu opartego na własnej wiedzy i spostrzeżeniach. Ocena powinna bazować na faktach, konkretnych osiągnięciach ucznia. Ocena pozytywna jest bardzo często powiązana z nagrodą (wyższy stopień, zaufanie nauczyciela do ucznia i odwrotnie). Ocena negatywna niesie za sobą konieczność poprawy.

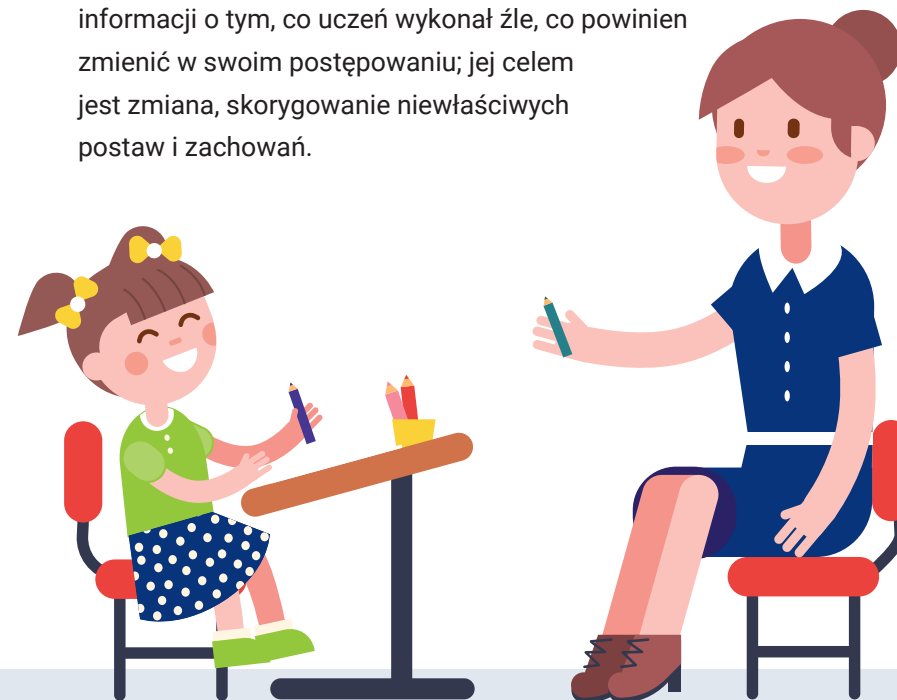
Informacja zwrotna, czyli feedback

Informacja zwrotna (z ang. feedback) jest przekazaniem odczuć i spostrzeżeń na podstawie faktów i... bez elementu oceny. Celem informacji zwrotnej jest bieżące zwrócenie uwagi uczniowi na to, co powinien wzmocnić w swojej pracy, a co zmienić.

Istnieją dwa podstawowe podziały dotyczące informacji zwrotnych:

Ze względu na cel:

1. Pozytywna informacja zwrotna – czyli pochwała, służy przekazaniu informacji o tym, co dana osoba zrobiła właściwie, prawidłowo; jej celem jest wzmocnienie właściwych postaw i zachowań.
2. Negatywna informacja zwrotna – czyli krytyka, służy przekazaniu informacji o tym, co uczeń wykonał źle, co powinien zmienić w swoim postępowaniu; jej celem jest zmiana, skorygowanie niewłaściwych postaw i zachowań.

Ze względu na efekt:

1. Konstruktywna informacja zwrotna – to feedback udzielony poprawnie, którego skutkiem jest utrwalenie zachowań pozytywnych i wyeliminowanie zachowań negatywnych przy jednoczesnym wzmocnieniu motywacji.
2. Niekonstruktywna informacja zwrotna – najprościej mówiąc, jest to błędnie udzielona informacja zwrotna, która zmniejsza motywację, wywołuje negatywne emocje i nie przynosi pożądanego efektu w zachowaniu.

Zasady poprawnego udzielania informacji zwrotnych

Kilka podstawowych zasad, które powinny być spełnione przy udzielaniu informacji zwrotnych.

1. Fakty – w odniesieniu do sytuacji
2. Informacje dotyczące konkretnego zachowania, a nie osoby
3. Dane dotyczące spraw szkolnych
4. Informacje o tym, jak dane zachowanie wpływa na cel
5. W przypadku negatywnej informacji zwrotnej – wskazówki, co można zrobić lepiej w przyszłości.

Istota i struktura informacji zwrotnej dla ucznia

Informacja zwrotna (IZ) – ocena kształtująca lub komentarz edukacyjny.

Cel – wsparcie ucznia w uczeniu się oraz pomoc w planowaniu sposobów zwiększania swojej wiedzy i umiejętności.

Z czego składa się efektywna informacja zwrotna dla ucznia? IZ zawiera cztery elementy:

1. Wyszczególnienie i docenienie dobrych elementów pracy ucznia
2. Odnotowanie tego, co wymaga poprawienia lub dodatkowej pracy ze strony ucznia
3. Wskazówki – w jaki sposób uczeń powinien poprawić pracę
4. Wskazówki – w jakim kierunku uczeń powinien pracować dalej.

Wieloletnie doświadczenia nauczycieli pozwoliły zebrać kilka sposobów przekazywania IZ uczniom:

- klasyczny komentarz do pracy ucznia
- różne kolory długopisu dla każdego elementu IZ, co pozwala uniknąć powtarzania instrukcji, czego dotyczą poszczególne części komentarza
- ustalenie z uczniami, aby zostawiali określone miejsca w pracy na komentarz nauczyciela
- forma tabeli zawierająca kryteria i miejsce do wpisania wskazówek
- umowne znaki i komentarz obok kryteriów do pracy
- korzystanie z elektronicznej formy przekazywania IZ, np. z funkcji „recenzja” w pakiecie aplikacji biurowych
- ustna czteroelementowa informacja zwrotna od nauczyciela dla ucznia
- informacja zwrotna koleżeńska otrzymana od innego ucznia i zawierająca co najmniej dwa elementy: wskazanie tego, co jest dobre w pracy, oraz błędów i braków
- informacja zwrotna ucznia dla samego siebie, czyli samoocena – uświadomienie sobie mocnych stron pracy i niedociągnięć w niej.

Informacja zwrotna od ucznia dla nauczyciela

W planowaniu i przeprowadzeniu dalszej nauki uczniów znaczenie ma nie tylko informacja zwrotna od nauczyciela. Równie ważne jest pozyskiwanie przez nauczyciela informacji zwrotnej od uczniów na temat tego, co już umieją, a czego nie, co jest dla nich łatwe, a co sprawia im trudności.

Przykładowe sposoby:

- światła drogowe – uczniowie, którzy rozumieją omawiane na lekcji zagadnienie, sygnalizują to na prośbę nauczyciela podniesieniem kartki w kolorze zielonym (sygnał: mogę iść dalej). Ci, którzy mają pytania, pokazują kartkę żółtą (światło żółte), a klasa wspólnie z nauczycielem szuka odpowiedzi na pytania. Uczniowie, którzy nie rozumieją omawianych zagadnień, sygnalizują to kartką czerwoną (stop, nie mogę iść dalej). Nauczyciel wyjaśnia im to, czego nie rozumieją;
- na podobnej zasadzie działają inne techniki, np. za pomocą kciuka (rozumiem – kciuki w górę, mam pytania – kciuki poziomo, nie rozumiem – kciuki w dół) lub buźki (uśmiechnięta, normalna, smutna). Nauczyciel reaguje adekwatnie do sytuacji;
- niepodnoszenie rąk, ale w zamian losowanie uczniów do odpowiedzi – nauczyciel daje czas uczniom na przygotowanie odpowiedzi samodzielnie lub w parach, a następnie losuje ucznia, który jej udziela. W ten sposób otrzymuje informację o uczeniu się każdego ucznia, nie tylko tych, którzy się zazwyczaj zgłaszają;
- nauczyciel (lub uczeń) przypomina cele i kryteria sukcesu aktualnej lekcji, a potem prosi klasę o dokończenie zdań zaczynających się od zwrotów: Dowiedziałem się, że..., Nauczyłem się, że..., Zaskoczyło mnie, że..., Zastanawia mnie to, że...;

- uczniowie w podsumowaniu lekcji sporządzają tzw. „wyściówkę”, czyli wypisują na kartkach informacje, czego się nauczyli podczas lekcji, następnie przyklejają je do tablicy lub wkładają do pudełka, aby przekazać je nauczycielowi;
- inny wariant tej techniki to minutowe podsumowanie – uczniowie przez minutę zapisują najważniejsze rzeczy, których się nauczyli (użyteczne, znaczące, zaskakujące, warte zapamiętania itp.). Można tę technikę stosować zarówno w trakcie lekcji, jak i na jej końcu;
- techniki graficzne pomocne w uzyskaniu IZ od ucznia: tarcza (na ile osiągnąłem cele lekcji – im więcej, tym bliżej 10 na tarczy), termometr (im więcej się nauczyłem, tym wyższa temperatura), walizka (co zabieram z lekcji ze sobą) i kosz (czego nie rozumiem i wyrzucam), podobnie działa technika: „kieszeń i szuflada”.

EFEKTYWNE PREZENTOWANIE MATERIAŁU, EFEKTYWNE METODY PRACY Z UCZNIEM

*(odwrócone nauczanie,
projekt, CLIL)*

Jak uczy się nasz mózg i co z tego wynika?

a) mózg i pamięć (półkule mózgu; jak uruchomić obie półkule do działania podczas nauki języków obcych)

W edukacji trzeba wykorzystywać wiedzę, jak uczy się mózg, po to, aby podnieść efektywność zdobywania wiedzy i umiejętności przez uczniów. Lewa półkula ma charakter akademicki, bo zajmuje się myśleniem matematyczno-logicznym, przetwarza, analizuje, reaguje na słowa. Prawa zaś interpretuje komunikację werbalną, łącznie z emocjami, działa twórczo, charakteryzuje się myśleniem kreatywnym.

Jeśli obie półkule mózgowe są zaangażowane do procesu myślowego, nie istnieje taka siła, która mogłaby ten proces zahamować.

Nasze mózgi:

- są przystosowane do rozwiązywania problemów i przetwarzania informacji, a nie do ich reprodukcji
- dobrze zapamiętują informacje łączące wiedzę kognitywną z emocjami i aktywnością ciała
- dużo lepiej kodują w pamięci długotrwałej informacje poznane w bezstresowej, przyjaznej atmosferze

- uczą się dużo efektywniej w grupie
- dużo lepiej zapamiętują to wszystko, co ma dla nich praktyczne znaczenie
- dużo lepiej zapamiętują informacje, które potrafią odnieść do swoich dotychczasowych doświadczeń
- łatwiej zapamiętują to, co widzą, niż to, co słyszą
- łatwo zapamiętują to, co mogły poznać dzięki aktywności rąk (ręce mają w mózgu bardzo dużą reprezentację, ich aktywność pobudza więc wiele struktur neuronalnych).

b) pojęcia: neurodydaktyka/brain based learning/brain friendly learning

Pojęcie neurodydaktyka nie jest nowe, powstało około połowy lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku, a jego twórcą jest niemiecki dydaktyk matematyki Gerhard Preiss. W języku angielskim funkcjonują raczej pojęcia: brain friendly learning i brain compatible learning. W Polsce termin „neurodydaktyka” staje się coraz popularniejszy i funkcjonuje zarówno w literaturze fachowej, jak i popularnonaukowej. Celem neurodydaktyki jest dostarczenie nauczycielom, studentom i rodzicom wiedzy na temat przebiegu procesów uczenia się i zapamiętywania.

c) po co nauczycielom neurodydaktyka?

„Mózg ucznia, to miejsce pracy nauczyciela.”
Manfred Spitzer

Celem neurodydaktyki jest zbudowanie nowego modelu nauczania i uczenia się, który na podstawie naturalnych zdolności mózgu pozwoli stworzyć optymalne warunki do jego rozwoju. Nie będzie to możliwe bez wiedzy o tym, co steruje naszą uwagą, co powoduje, że mózg ulega pobudzeniu, a co go wyłącza. Nauczyciele powinni wiedzieć, co aktywizuje sieci neuronalne, a tym samym inicjuje proces uczenia się.

d) jak organizować aktywne nauczanie, aby przynosiło najlepsze efekty?

Im więcej zmysłów ucznia jest zaangażowanych w proces poznawania świata i uczenia się, tym częściej i szybciej następuje wzmocnienie połączeń w mózgu i ich utrwalanie.

- ogranicz stosowanie metod wykładowych
- stosuj metody aktywizujące
- organizuj pracę tak, aby uczniowie mogli zaspokajać swoje potrzeby
- uatrakcyjnij zajęcia (efekt zaskoczenia, zabawy)
- wykorzystuj środki dydaktyczne
- twórz małe grupy
- stwarzaj sytuacje do eksperymentowania, doświadczania, obserwowania
- zagospodaruj przestrzeń w sali.

Efektywne prezentowanie materiału

● **spaced repetition technique** – powinniśmy powtórzyć nowy materiał co:

- 10 minut
- 24 godziny
- 7 dni
- 30 dni

● **efekt von Restorff (efekt izolacji)** – najlepiej zapamiętujemy to, co na początku, na końcu, to, co jest dziwne/wyróżniające się, i to, co się powtarza

● **efekt cocktail party, znany również pod bardziej poważną nazwą efektu odniesienia do ja, self-reference effect** – łatwiej zapamiętujemy taki materiał, który jest ważny dla nas osobiście lub odnosi się do nas – takie informacje łatwo przebijają się do naszej pamięci z szumu informacyjnego

● **prawo 7+/-2** – nie stosując żadnych technik wzmacniających pamięć, możemy z jednokrotnie podanych elementów, zapamiętać 7(+/- 2). Taka jest pojemność pamięci krótkoterminowej.

Metody pracy z uczniem

- **CLIL oraz uczniowskie DIY**
- **Praca metodą projektu**
- **Flipped Classroom**

„Chcesz zrobić dla uczniów więcej – zrób mniej. Z dobrej lekcji zmęczeniu mają wyjść uczniowie, a nie nauczyciel...”

M. Żylińska

CLIL – Content and Language Integrated Learning

- zintegrowane kształcenie przedmiotowo-językowe, uczenie przedmiotu za pomocą języka obcego, gdzie treści programu nauczania i język przekazywane są łącznie
- przekazywanie nowych treści poprzez język obcy i doskonalenie umiejętności posługiwania się językiem poprzez treści.

Przykłady CLIL-owych lekcji:

- zajęcia dotyczące ekologii czy ochrony środowiska
- tajemnice kosmosu i planet
- elementy sztuki
- obliczenia matematyczne
- nterkulturowość – otwarcie „okna” na różnorodność języków i kultur na całym świecie, elementy kultury dalekiego kraju
- nowe treści, np. poznanie zasady działania nowego urządzenia.

Metoda projektu

P – jak Praktyczne podejście, Planowe działanie, Przetwarzanie (informacji)

R – jak Rozwijanie kompetencji przyszłości i Rozwiązywanie problemów

O – jak Oryginalność i Otwartość

J – jak Język obcy

E – jak (Nowa) Era nauczania

K – jak Kreatywność i (efektywna) Komunikacja

T – jak (zróżnicowane) Techniki pracy oraz Teamwork.

Metoda projektu w czterech krokach

1 PRZYGOTOWANIE (kto? co? gdzie? kiedy? jak? dlaczego?)

- a) prezentacja sytuacji problemowej, zaciekawienie uczniów
- b) wybór tematu projektu – samodzielny wybór obszaru przez uczniów, ich wpływ na to, co się będzie działo, powiązanie z zainteresowaniami i pasjami
- c) powstanie zespołów zadaniowych, przydzielenie ról w zespole, zadania indywidualne, praca w parach i grupach
- d) ustalenie zasad współpracy (np. poprzez kontrakt).

2 PLANOWANIE

- a) określenie celów (strategicznych i szczegółowych)
- b) zaplanowanie etapów działań (powstają scenariusz działań, harmonogram, terminy)
- c) poszukiwanie źródeł wiedzy.

3 DZIAŁANIE

- a) wykonanie zaplanowanych działań przez uczniów
- b) wsparcie działań przez nauczyciela, systematyczny monitoring, doradztwo, obserwacja
- c) dokumentowanie działań przez uczniów.

3 DZIAŁANIE

- a) przedstawienie rezultatów projektu
- b) prezentacja działań przez uczniów – zróżnicowane formy prezentacji efektów pracy.

Co zyskuje uczeń – pasjonat danej dziedziny – gdy uczy my go metodą CLIL przy pomocy pracy projektowej?

- uczy się języka poprzez konkretne tematy i autentyczne zagadnienia z dziedziny zawodowej
- wykorzystuje wiedzę i zainteresowania w procesie uczenia się języka
- pobudza wyobraźnię i kreatywność, inicjatywę i przedsiębiorczość
- zdobywa bardzo praktyczne umiejętności i kompetencje XXI wieku, które w przyszłości pozwolą mu odnaleźć się na rynku pracy, np. uczy się myśleć samodzielnie i nieschematycznie, pracować w zespole, komunikować się efektywnie z innymi członkami grupy – wszystko po to, aby zaplanować i z powodzeniem wykonywać zadania na czas
- zwiększa swoje kompetencje w wykorzystaniu nowoczesnych technologii w procesie uczenia się
- uczy się pracy w zespole, efektywnej komunikacji, samodzielnego podejmowania decyzji, interakcji i przetwarzania informacji, krytycznego myślenia i rozwiązywania problemów.

FLIPPED CLASSROOM

– „odwrócone nauczanie”

Model tradycyjny:

- lekcja - zadanie domowe

„Odwrócona lekcja”:

- praca w domu - lekcja

Jak działa „odwrócona klasa”?

Idea jest bardzo prosta. Zmieniamy tradycyjny model lekcyjny, zaczynając niejako od końca – pracy w domu. Jednakże głównym celem tego zadania nie jest utrwalenie nabytych w czasie lekcji wiadomości, a przygotowanie się do tego, co będzie.

Od czego zacząć?

1. Nauczyciel przygotowuje i udostępnia uczniom „pakiet startowy” z najważniejszymi materiałami dotyczącymi następnej lekcji (film, podcast, artykuły, quizy, zadania interaktywne, prezentacje).
2. Uczeń zapoznając się z nowym materiałem w domu, przed lekcją, przejmuje odpowiedzialność za proces zdobywania wiedzy. Robi to we własnym tempie, w swoich warunkach, na własnych zasadach, tak, jak lubi.
3. Podczas lekcji następuje ugruntowanie i sprawdzenie wiedzy, jest czas na zadawanie pytań, praktyczne, angażujące i nieszampowe ćwiczenia, a także na informację zwrotną.

Dlaczego warto?

- Innowacyjność
- Uczeń jako ekspert
- Samodzielność – praca własna
- Decyzyjność
- Własne tempo
- Efektywne wykorzystanie czasu
- Satysfakcja
- Rozwijanie kluczowych umiejętności – XXI century skills
- Oddanie uczniom odpowiedzialności za proces zdobywania wiedzy.

Efektywnie prezentować – efektywnie angażować. Praktyczne przykłady

Efektywnie i w zgodzie z mózgiem – praktyczne przykłady ćwiczeń rozwijających umiejętności językowe z uwzględnieniem technik pamięciowych (czytanie, pisanie, mówienie, słuchanie):

- „kula gnieciula”
- „biegane dyktando”
- państwa-miasta
- kolektywne pisanie: „podaj dalej”
- „rzuć kurczakiem i pluszakiem”
- kalambury
- „heads-up”.

EFEKTYWNE ZARZĄDZANIE CZASEM A SKUTECZNOŚĆ PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ; INNOWACJA PEDAGOGICZNA

Efektywnie zaprojektuj swój czas

- Prawo Parkinsona
- Zasada Pareto 80/20
- Matryca Eisenhowera
- Technika Pomodoro.

Prawo Parkinsona

- Praca zajmuje cały czas, który został na nią przewidziany. Wykonywana praca rozszerza się tak, by wypełnić czas dostępny na jej ukończenie.

Zasada Pareto 80/20

- **80%** efektów osiągniemy, robiąc tylko **20%** rzeczy.

Matryca Eisenhowera

- Podział zadań ze względu na priorytet i czas

<p>1 WAŻNE I PILNE</p> <p>zdarzenia kryzysowe sprawy przeterminowane rzeczy „naglące” zaniedbania</p>	<p>2 WAŻNE I NIEPILNE</p> <p>planowanie szukanie rozwiązań i możliwości budowanie relacji rekreacja i odpoczynek dokumenty biurowe</p>
<p>3 NIEWAŻNE I PILNE</p> <p>białe rzeczy „naglące” poszczególne spotkania, telefony, rachunki do uregulowania</p>	<p>4 NIEWAŻNE I NIEPILNE</p> <p>złodzieje czasu poszczególne e-maile niektóre przyjemności</p>

Technika Pomodoro

- Po **25 minutach** wyteżonej pracy → **NAGRODA** – **5 minut** przerwy.

Innowacja pedagogiczna

„Kreatywność to proces generowania oryginalnych pomysłów, które mają wartość. (...) Innowacja natomiast to wprowadzenie nowych pomysłów w życie.”

Ken Robinson, „Kreatywne szkoły”

INNOWACJA PEDAGOGICZNA to każde nowatorskie rozwiązanie programowe, organizacyjne lub metodyczne, które ma na celu poprawę jakości pracy szkoły.

ISTOTA INNOWACJI:

- Robienie czegoś innego lub robienie czegoś inaczej.
- Każda innowacja jest zmianą, lecz nie każda zmiana jest innowacją.

Jakie powinno być innowacyjne działanie?

- **Celowe** – ma jasno określone efekty, jakie można dzięki niemu uzyskać
- **Planowe** – zawiera przemyślany harmonogram działań i czynności
- **Zorganizowane** – przewiduje potrzebne zasoby, środki i niezbędnych ludzi
- **Kontrolowane** – ma określony sposób ewaluacji.

INNOWACJE W EDUKACJI

- programowe
- organizacyjne
- metodyczne
- mieszane, np. organizacyjno-metodyczne.

Innowacje mogą dotyczyć m.in.:

- programów nauczania – zarówno w obrębie poszczególnych przedmiotów, jak i bloków przedmiotowych; można tworzyć programy autorskie; można uczyć wiedzy zintegrowanej lub nauczać systemem blokowym
- metod nauczania
- metod oceniania uczniów
- sposobów organizowania klasy, lekcji i szkoły
- sposobów kontaktu między uczniami, uczniami i nauczycielami, między nauczycielami i rodzicami
- sposobów oceny jakości pracy szkoły
- rozwiązywania problemów wychowawczych
- doskonalenia nauczycieli.

Kroki dotyczące wdrażania innowacji w szkołach zostały wg nowej ustawy bardzo uproszczone:

od 1 września 2017 r.

- zniesiono konieczność zgłaszania innowacji pedagogicznej kuratorowi oświaty i organowi prowadzącemu
- zniesiono wymagania formalne warunkujące rozpoczęcie działalności innowacyjnej.

5 prostych kroków w stronę innowacyjnego działania:

1. Burza belferskiego mózgu – jakie działania chcesz wdrożyć, jaki masz cel, plan?
2. Odwiedziny w gabinecie dyrekcji szkoły – rozmowa o pomysły i sposobach jego realizacji
3. Opracowanie niezbędnej dokumentacji dla swojej innowacji:
  - opis innowacji
  - zgłoszenie innowacji
  - zgoda autora
  - uchwała rady pedagogicznej
4. Ewaluacja na zakończenie innowacji.

Zamiast zakończenia

Nowatorstwo pedagogiczne to złożona działalność innowacyjna nauczyciela oparta na jego inwencji twórczej i kreatywności. Za nowatorskie mogą być uznane działania, które są nowością w kulturze organizacyjnej danej szkoły, wykraczają poza zalecane warunki i sposoby realizacji podstawy programowej lub odpowiadają na zdiagnozowane potrzeby uczniów.

To my – jako autorzy innowacji – odpowiadamy za merytoryczność naszego pomysłu oraz za jego jakość i sposób wcielenia w życie.

EGZAMIN ÓSMOKLASISTY

– wszystko, czego potrzebujesz,
to **TEEN EXPLORER**.

Teen
Explorer

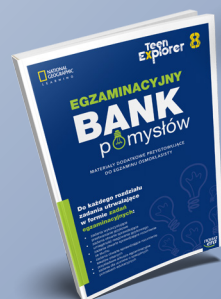
Zeszyt ćwiczeń
Exam Booster

Podręcznik

EXAM BOOSTER

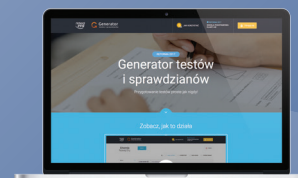
Książka
nauczyciela

Egzaminacyjny
Bank Pomysłów

Diagnoza przedmiotowa
i egzaminacyjna
(Egzamin próbny)

Generator testów
(testy i arkusze
egzaminacyjne)

Multibook

Informatory
egzaminacyjne

Wzory listów
do rodziców

Seria filmów
przygotowujących
nauczycieli i uczniów
do egzaminu

Terminarz

Artykuły
metodyczne

Inspiracje
egzaminacyjne

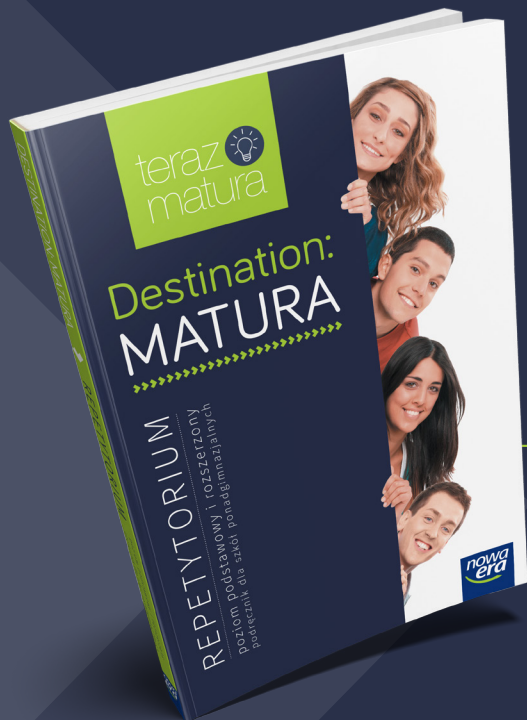
Planer przygotowań
uczniów do egzaminu

Strategie
i podpowiedzi

Oferta maturalna

język angielski

MATURA

Z NOWĄ ERĄ ANGIELSKIEGO

Repetytorium wieloletnie,
numer dopuszczenia MEN

888 / 2017

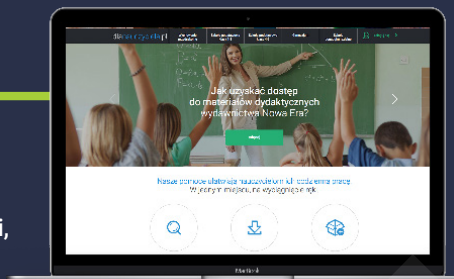
Zawiera **bezpłatny kod dostępu**
do serwisu terazmatura.pl

Bezpłatna Książka Nauczyciela

do pobrania na portalu dlnauczyciela.pl

Zaloguj się i pobierz:

- Kartkówki i testy do każdego rozdziału
- Nagrania do podręcznika wraz z transkrypcjami, nagrania słowniczków i tekstów czytanek
- Arkusze egzaminacyjne
- Rozkład materiału i inne dokumenty
- Prezentacje do egzaminu ustnego

Dodatkowo dla uczniów:
Arkusze Maturalne poziom podstawowy i rozszerzony

W publikacji znajdują się pełne arkusze maturalne stworzone na podstawie arkuszy CKE obowiązujących od 2015 roku:

- 10 arkuszy do matury ustnej w wersji dla zdającego i egzaminującego,
- przykładowe pytania do rozmowy wstępnej,
- 5 arkuszy do matury pisemnej podstawowej,
- 5 arkuszy do matury pisemnej rozszerzonej,
- transkrypcje nagrań oraz odpowiedzi.

Dodatkowo dla uczniów:
Arkusze Maturalne poziom podstawowy

W publikacji znajduje się:

- 10 arkuszy do matury ustnej w wersji dla zdającego i egzaminującego,
- przykładowe pytania do rozmowy wstępnej,
- 5 arkuszy do matury pisemnej podstawowej,
- transkrypcje nagrań oraz odpowiedzi.

Serwis terazmatura.pl

a w nim: **bezpłatna strefa ucznia i nauczyciela.**

Sprawdź koniecznie nasz Generator testów maturalnych oraz kalendarium przygotowań do matury!

NOTATKI

Lined area for notes on page 40, consisting of 20 horizontal dotted lines.

NOTATKI

Lined area for notes on page 41, consisting of 20 horizontal dotted lines.

1

UCZYSZ ANGIELSKIEGO W **SZKOLE JĘZYKOWEJ?**

PROWADZISZ **ZAJĘCIA INDYWIDUALNE?**

2

3

POTRZEBUJESZ MATERIAŁÓW, KTÓRE
ZAINSPIRUJĄ CIEBIE I TWOICH UCZNIÓW?

WEJDŹ na **www.nglearning.pl**

Polub nas na Facebooku - **National Geographic Learning Polska**